

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: oponent

Autor/ka práce: Zuzana Roztočilová

Název práce: Sociální integrace mongolské menšiny v České republice

Vedoucí práce: Mgr. Jitka Cirklová, M.A., Ph.D.

Oponent/tka: Mgr. Markéta Blažejovská

Navržené hodnocení: Velmi dobře

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Bakalářská práce Zuzany Roztočilové si klade za cíl „*popis a porozumění procesu integrace, jak probíhá konkrétně u jedné generace mongolské menšiny ve čtyřech různých dimenzích*“ (str. 2). Zabývá se druhou generací mongolských přistěhovalců ve věku 20 - 27 let, kteří jsou vysokoškoláci a hovoří česky. Chce zjistit, jak se byli schopni začlenit a jak vnímají svoji pozici ve společnosti. Autorce se podařilo jasně formulovat cíle a výzkumné otázky i odpovídající závěry. Práce je vhodně strukturována na teoretickou, metodologickou a empirickou část.

Otázkou ovšem zůstává, zda cíle, které si autorka vytkla, byly zvoleny úplně vhodně. S ohledem na to, že integrace je dlouhodobý a individuální proces, se obvykle hodnocení dosažené míry integrace provádí na úrovni jednotlivých komunit. Kvalitativní rozhovory s celkem šesti informátory nemohou reprezentovat celou komunitu (což autorka reflektuje) a musí nutně ukázat různou míru individuální integrace každého z nich. Zároveň, informátoři jsou už vybráni podle určitých kritérií, které určují míru jejich integrace - jsou to studenti a absolventi vysokých škol mluvící česky a pobývající v ČR relativně dlouhou dobu. Z výzkumu jsou tedy vynecháni nejen Mongolové jiných generací, ale rovněž např. mladí dělníci, kteří přišli do České republiky nedávno, nebo mladí Mongolové, kteří vyrostli v České republice, ale nedosáhli vysokoškolského vzdělání.

Zajímavější by tedy bylo ptát se, s jakými typy problémů se mladí, vzdělání Mongolové setkávají při začleňování do české společnosti, případně jaké jsou jejich zkušenosti. Autorka by mohla pravděpodobně získat ze svých dat ještě zajímavější výsledky, kdyby si položila tyto otázky a upustila od snahy ohodnotit míru integrace, které jednotlivci dosáhli.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Zuzana Roztočilová stála před nelehkým úkolem zmapovat rozsáhlou literaturu o integraci cizinců a vybrat si zdroje relevantní pro cíle a výzkumné otázky. Pracuje s českou i zahraniční literaturou a vhodně si zvolila typologii Bosswicka a Heckmanna (2006), která proces integrace dělí do čtyř dimenzí (strukturální, kulturní, interaktivní, identifikační).

Bohužel v teoretické části chybí informace o tom, jak vypadá česká integrační politika, případně s jakými problémy konkrétními problémy se potýkají obecně všichni cizinci v České republice. Chybí tedy v podstatě zcela informace o tom, v jakém prostředí se pohybují mladí Mongolové, jejichž integrace má být předmětem výzkumu. A chybí nejen čtenáři v teoretické kapitole, ale rovněž autorce později, když vede rozhovory a analyzuje svoje data. Stejně tak chybí přehlednější a důkladnější rešerše dosud provedených výzkumů o Mongolech, přestože autorka opakovaně tvrdí,

že jde o málo prozkoumané téma, najdeme zde pouze dva odkazy na výzkumy, které provedly Feistingrová (2010) a Tóthová a kol. (2011), ale žádné ucelené informace.

Rovněž je škoda, že se autorka už v teoretické části nezaměřila na to, co je hlavním tématem jejího výzkumu, a to je druhá generace cizinců žijících v České republice. Jedná se o téma, které je poměrně hojně zkoumáno u Vietnamců (tzv. banánové děti, např. Kušniráková, Nekorjak, Hofírek a další autoři). Pokud by autorka tyto výzkumy znala, mohla by předvídat, jaká témata budou informátoři zmiňovat (zkušenosti se školou, vztah k české a vietnamské identitě apod.) a její analýza by mohla být zajímavější a stát se skutečně zajímavým přínosem, který by doplnil již provedené výzkumy o data z mongolské komunity. Z textu je zřejmé, že autorka není s těmito předchozími výzkumy obeznámena.

Naopak málo autorce v její analýze pomáhá dlouhá a komplikovaná teoretická část o multikulturalismu a asimilaci, kde jde navíc o mix evropských a amerických přístupů k integraci, protože to jsou modely, které se vztahují k integrační politice státu (nikoli k míře individuální integrace jednotlivců), které se autorka dále vůbec nevěnuje ani v analýze, ani v teoretické části.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka postupuje metodologicky svědomitě. Reflektuje různá omezení, která jí přináší zvolený design výzkumu, což oceňuji. Příště bych doporučila přiložit osnovu polostrukturovaných rozhovorů, aby bylo zřejmější, jak rozhovory probíhaly. Metodologie je jinak v pořádku.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Jak jsem už vysvětlila výše, samotná analýza trpí tím, že autorka není obeznámena s výzkumy již provedenými u stejné generace Vietnamců, kteří se zjevně mnohdy potýkají s podobnými problémy jako mladí Mongolové. To vede k tomu, že nedokáže v datech jasněji rozlišit zajímavá témata od těch méně důležitých a vztáhnout je k tomu, co již bylo o integraci druhé generace cizinců v ČR zjištěno dříve, a tedy ani jasně formulovat svůj vlastní přínos k již dosaženému vědění. V závěru autorka reflektuje, že zvolená struktura čtyř dimenzí integrace jí nedovolila dostat se příliš do hloubky u jednotlivých témat, ale zde je samozřejmě limitována rozsahem bakalářské práce.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Odkazový aparát trpí menšími nedostatky, kdy zejména není možné dobře dohledat citovaný odkaz Feistingrová (2010), protože je na prvním místě uveden název publikace namísto autorky. Jinak jsou odkazy v pořádku. Co se týče jazykové úrovně, objevují se jen menší gramatické chyby, například Česká republika se píše s malým „r“, Evropská unie s malým „u“, čárky ve větách často nejsou správně. V zásadě je jazyková úroveň chvalitebná.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Autorka se dopouští v textu několika nepřesností. Například na str. 5, pro účast ve volbách není

vždy potřeba občanství (občané z jiných států EU mohou volit do lokálních zastupitelstev i do Evropského parlamentu). Na str. 8 se uvádí kulturní pluralismus, segmentovaná asimilace a segmentovaná integrace jako alternativy k plné identifikační integraci, ale přitom jde o různé integrační modely, které leží mezi „ideálními typy“ asimilace a multikulturalismu, které autorka diskutuje až v další kapitole. Dále některé koncepty autorka nijak nedefinuje, např. str. 6 „etnická kolonie“ nebo „transnacionální systém“ jako alternativy ke strukturální integraci do společnosti. Na str. 24 autorka uvádí, že si Mongolové přejí, aby mongolská ambasáda povolila dvojí občanství, ve skutečnosti to může povolit jen stát.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Autorka by měla v diskuzi objasnit:

- 1) Co považuje na základě provedených rozhovorů za hlavní překážky a předpoklady úspěšné integrace druhé generace Mongolů v České republice?
- 2) Jaký integrační model z těch, které zmiňuje (asimilace, multikulturalismus apod.) je podle autorky typický pro Českou republiku?

Celkové hodnocení práce: Velmi dobře

Datum: 3. 6. 2016

Podpis: Markéta Blažejovská